

РЕШЕНИЕ

№ 193

гр. София, 11.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-17 СЪСТАВ, в публично заседание на десети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Стилияна Григорова

при участието на секретаря Мария Т. Методиева като разгледа докладваното от Стилияна Григорова Гражданско дело № 20221100109766 по описа за 2022 година

Производството е образувано по подадена от Л. А. К. искова молба срещу А. В. В. за осъждането му да заплати на ищеца сумата от 26 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се във влошено здравословно състояние, емоционално напрежение и нарушен ритъм на живот, уронване на авторитета в обществото, засягане на достойнството и доброто му име и причиняване на притеснения за здравето на родителите му, негативно повлияно от опозоряване на сина им, чрез публична изява на ответника на 09.04.2022 г. в предаването „Седмицата“ по „Дарик Радио“, съдържаща клеветническото твърдение, че с подпис на ищеца са откраднати 1 000 000 лева от вложител на банката, чийто изпълнителен директор бил ищецът.

Претендира и присъждане на законната лихва от 09.04.2022 г. до окончателното изплащане.

Ищецът твърди, че на 09.04.2022 г. в обзорно-политическото предаване „Седмицата“ на „Дарик Радио“ гостувал А. В. В., заместник министър-председател, отговарящ за еврофондовете и министър на финансите. Към тази дата Л. К. бил председател на парламентарната комисия по бюджет и финанси и кандидат за управител на БНБ. При участието си в предаването В., в отговор на въпрос за репутацията на К., заявил, че този кандидат „е сложил подписа си под документ, с който един милион (лева) на вложител на банката, на която той е бил изпълнителен директор, са били откраднати“.

Тези твърдения на А. В. били неверни: К. не бил осъждан за кражба, нито за друго престъпление, нито срещу него били предявени претенции за „откраднати“ с негов подпис суми. Невярно било и твърдението, че самият К.

казал, че с негов подпис са откраднати 1 000 000 лева от вложител на „И.“ АД.

С тези неверни твърдения доброто име на К. било опозорено, уронвал се престижа му на професионалист и се подкопавал авторитетът му.

Изявлението на В. достигнало до знанието на неограничен кръг от хора, а клеветите били многократно повторени и тиражирани от различни електронни медии, цитирали изказване на висш държавен служител. Това допълнително увеличило негативния отзвук в обществото.

Още по време на предаването на 09.04.2022 г. на К. се обадили колеги и приятели, за да го питат дали изнесеното от В. е вярно. Шокът и изненадата на ищеца били още по-големи, след като това изказване ответникът направил след свои благодарствени слова към К. по повод работата му като председател на бюджетната комисия на 46 НС.

Ищецът се почувствал зле физически и психически. Получил множество телефонни обаждания, включително от родителите си, които били разтревожени от чутото. К. от своя страна се притеснил за тях, предвид напредналата им възраст и влошеното здравословно състояние на баща си.

Обажданията продължили в следващите няколко дни. Някои от колегите му изказали загриженост за здравето му, предвид видимо промененото му състояние.

Изказването си В. направил по времето, когато се обсъждала кандидатурата на К. за управител на БНБ и това предизвикало силен обществен и медиен интерес към личността на ищеца. С твърденията си В. му приписвал извършване на престъпление, с което се уронвали доброто име и честта на ищеца. К. търпял продължително психическо и емоционално напрежение. В продължение на няколко седмици имал главоболие, световъртеж и повишено кръвно налягане. Страдал от безсъние, от влошена концентрация и непълноценна комуникация с близки, колеги и приятели. Чувствал се смутен, притеснен и напрегнат, като очаквал във всеки разговор да се повдигне въпросът за „откраднатите“ с неговия подпис 1 000 000 лева. Налагало се непрекъснато да обяснява, че твърденията за „кражбата“ са неверни.

Нанесените от ответника неимуществени вреди К. оценява на 26 000 лева. Моли А. В. да бъде осъден да му заплати обезщетение в горепосочения размер, ведно със законната лихва от 09.04.2022 г. до окончателното изплащане.

Ответникът А. В. В. оспорва предявения иск. Изказването му представлявало мнение по конкретни факти. Изявлението не съдържало твърдение за осъществено престъпление, а на формирано у В. мнение въз основа на предходни публикации и препредаване на информация за интервюта по темата. В частта, в която ответникът заявил, че документът е подписан от К., изявлението отговаряло на истината. Съмненията относно

качествата на ищеца като кандидат за управител на БНБ имали оценъчен характер. Журналистическите разследвания относно споразумението между „Д.-**“ ЕООД и „И.“ АД датирани от 2015 г. и се коментирали факти, свързани с несвоевременно предприети от банката действия, довели до двукратно плащане на сума над 1 000 000 лева. В интервю със самия ищец от 05.04.2022 г., преди изказването на В., К. не опровергал фактите и обстоятелствата в предходни журналистически публикации, нито че е положил подпис върху споразумението от 13.08.2015 г., послужило като основание за плащане от „И.“ АД. Самата банка потвърдила двукратното плащане – веднъж по споразумението от 13.08.2015 г. и втори път – чрез усвояване на гаранцията, внесена по сметка на ВКС за спиране на изпълнението на въззивното решение. И до момента не било изяснено чия е отговорността да не бъдат адекватно защитени правата на банката.

Ответникът оспорва и твърдението, че именно неговото изказване е нанесло непоправими вреди на ищеца. Далеч преди процесното интервю от 09.04.2022 г. били публикувани критични журналистически материали, внушаващи съмнения за измамна схема. Това обстоятелството предполагало по-нисък интензитет на търпените от ищеца неимуществени вреди.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявен е иск с правно основание чл. 45, ал. 1 от ЗЗД.

За да възникне отговорност за поправяне на вреди от непозволено увреждане, следва да се установят елементите на фактическия състав на чл. 45 от ЗЗД - действие или бездействие на лице, съставляващо противоправно поведение и причинна връзка между деянието и настъпилите в сферата на увреденото лице вреди.

Съобразно правилото на чл. 154, ал. 1 от ГПК за доказателствената тежест в гражданския процес, ищецът следва да проведе главно и пълно доказване на настъпването на фактическия състав на непозволеното увреждане.

Не се спори по делото относно съдържанието на изказването на А. В. в интервю, част от предаването „Седмицата“ на „Дарик Радио“ на 09.04.2022 г. В отговор на въпрос на водещия за безупречната репутация на кандидата на управител на БНБ, конкурент на издигнатия от „Продължаваме промяната“ А.Г., В. е отговорил, че „той е сложил подписа си под документ, с който един милион, мисля, че лева, на вложител на банката, на която той е бил

изпълнителен директор, са били откраднати.“

Свободата на словото е конституционно гарантирано право (чл. 39, ал. 1 от КРБ), но тя не е безгранична и следва да бъде в рамките на ограниченията, поставени от КРБ: не може да се използва за накърняване на правата и доброто име на другото (чл. 39, ал. 2 от КРБ) или да бъде насочена срещу тези неимуществени блага (чл. 41, ал. 1 от КРБ). Свободите за изразяване и отстояване на мнения, за получаване и за разпространяване на информация и идеи без намесата на държавните власти е регламентирана и в чл. 10, т. 2 от КЗПЧОС. Според чл. 10, т. 2 от КЗПЧОС упражняването на свободите „може да бъде обусловено от процедури, условия, ограничения или санкции, които са предвидени от закона и са необходими в едно демократично общество за защитата здравето и морала, на репутацията или правата на другите“. Честта, доброто име и достойнството са лични блага, чието накърняване е изрично забранено, а тяхното опазване е абсолютно задължение на всеки. Недопустима е злоупотреба със свободата на словото, когато води до накърняване на чужди права и законни интереси: при обидни фрази, с които лицето е адресирано или при съзнателно разгласяване на неистински позорни обстоятелства или приписване на престъпление. Същевременно, положението на публични личности – политически фигури, висши държавни служители, обществено разпознаваеми лица и др., налага по – висок праг на търпимост към критични изказвания относно техни действия или бездействия. Затова и не е противоправно поведение, при което се изказва мнение за лице, когато името му е свързано с обществен въпрос, но при условието да не се засягат достойнството и доброто име на личността.

В случая, въпросът на водещия на предаването „Седмицата“ на 09.04.2022 г. към А. В. касае кандидатурите за управители на БНБ - на издигнатия от „Продължаваме промяната“ А.Г. и на Л. К.. Макар да не е поименно посочен, ищецът е обект на изказването на интервюирания В. за кражбата на 1 000 000 лева от „И.“ АД, докато К. е бил изпълнителен директор на тази банка.

Наличието на противоправно поведение от страна на А. В. следва да прецени не според съдържанието на конкретната част от интервюто, а съобразно контекста на целия разговор на водещия на предаването с ответника. Изказването на В. е в отговор на въпрос за репутацията на К., като

преди това той е извел критерият за безупречното реноме на бъдещия управител като приоритет пред образование, опит и други допълнителни изисквания за заемане на тази длъжност. Все в контекста на авторитета на всеки от кандидатите и в противовес на твърдението си за безупречната репутация на А.Г., В. е изнесъл това, което му е известно за дейността на К. като изпълнителен директор на „И.“ АД. Следва да се отчете стремежът на интервюирания да отличи издигнатата и подкрепена от „Продължаваме промяната“ кандидатура на Гюров. В този смисъл В. е счел за необходимо да изрази съмненията си относно репутацията на другия кандидат, като подкрепи личните си резерви с припомняне на „сагата“ с двойното плащане от „И.“ АД на „Д.-***“ ЕООД през 2015 г. – по време, когато К. е бил изпълнителен директор на банката. Дали примерът е бил удачен, за да се отрече безупречната репутация на К. за поста „управител на БНБ“, е без значение в случая. Релевантно е единствено дали с изказването се засягат честта и достойнството на ищеца. Освен личното си мнение, че К. не притежава онези нравствени качества, изискуеми съгласно чл. 11, ал. 3 от ЗБНБ, В. е допуснал с изказването си внушение у широката общественост за съпричастност на ищеца към схема по увреждане на представлявана от него през 2015 г. банка с 1 000 000 лева. С цел избягване на „репутационни вреди“ от осъдително решение срещу „И.“ АД по споразумение с „Д.-***“ ЕООД от 13.08.2015 г. доброволно е заплатена дължимата от банката сума. Седем години по-късно, при фокус върху личността на К. като кандидат за управител на БНБ, отново се напомня злополучната ситуация, за да се „оправдае“ мнението, че тази кандидатура е неподходяща за вакантния пост. На фона на отрицателното си мнение, на каквото безспорно всеки има право, В. е изразил твърдение, което прекрочва границите на свободата на мнение. Дори и подписът под споразумението да е положен от Л. К. като изпълнителен директор на „И.“ АД през 2015 г., този факт е тенденциозно поднесен от В. и внушава съпричастност на ищеца към престъпно деяние. Влязлото в сила въззивно решение подлежи на изпълнение, а сключването на споразумение с кредитора не е противоправно деяние, а израз на добра воля за окончателно уреждане на финансовите отношения между правните субекти. Неправомерното фактическо плащане на мним представител на кредитора или неправомерно усвояване на гаранцията, внесена по сметка на ВКС съгласно чл. 282, ал. 2 от ГПК не води до извода, че представителят на банката е участник в

увреждането на представляваната от него институция. С други думи, дори и подписът под споразумението действително да е положен от Л. К., внушението, че това е достатъчно, за да го направи съпричастен към престъпление „кражба“ е твърде тежко за авторитета и личното достойнство на ищеца.

Само по себе си клеветническото твърдение за извършване на престъпно деяние е свързано с изживяване на негативни емоции. Независимо от това, в тежест на ищеца е да установи вида, характера и интензитета на тези негативни последици, както и това, че същите са настъпили именно в резултат на изразената по отношение на личността му клевета.

В тази насока са ангажирани гласни доказателства, като всеки от разпитаните по делото свидетели – И.Й.-Р. и И. И.а, разказва за начина, по който се е повлияло не само психическото и физическо състояние на К., но и положението му в обществото. Към 09.04.2022 г. ищецът е заемал висша държавна длъжност – депутат от парламентарната група на „Има такъв народ“ и председател на комисията по бюджет и финанси в 47 НС, ползвал се е с популярност и висок професионализъм, в резултат на което е получавал предложения за работа в Световната банка и КФН. В момент, когато общественото внимание е фокусирано върху личността му като кандидат за управител на БНБ, репутацията му е очернена от публично изказване на заместник министър председателя и министър на финансите. Внесените съмнения за участие в престъпна схема е променило отношението на колегите му. От своя страна К. се е затворил и е ограничил значително обичайните си контакти, опасявайки се от въпроси, предизвикващи дълги обяснения за невярното клеветническо изявление на министър. Такива въпроси са присъствали неизменно и в следващите интервюта с журналисти, а заглавията на медийни публикации съдържали директни обвинения срещу К..

Освен негативни промени в поведенческия си модел, ищецът е търпял и увреждания на здравословното си състояние – повишено кръвно налягане и безсъние, провокирани от непрестанното чувство на възмущение, унижение и безсилие. Допълнително е изпитал психически дискомфорт и чувство на вина за влошеното здравословно състояние на баща си, който е научил за обвинението срещу сина му.

При определяне на размера на обезщетението съдът отчита обстоятелството, че изказването е базирано на информация, която е получена от съветник по медийните въпроси на А. В. като министър на финансите. Свидетелят Л.К. разказва, че лично подготвила В. преди интервюто в „Дарик Радио“ на 09.04.2022 г. Осведомила го за публикации в сайта bird.bg и за интервюто с К. по БТВ. Изводите, основани на съдържанието на тези източници, принадлежали на самия В.. От приложените към становището на ответника писмени доказателства се установява, че още през 2015 г. и 2017 г. в медийни публикации е изнесена информация за престъпната схема, в резултат на която „И.“ АД е ощетена с 1 000 000 лева. В този период обаче името на К. не се споменава. През април 2022 г., преди интервюто с А. В. в предаването „Седмицата“ на 09.04.2022 г., в периода от 05.04.2022 г. до 08.04.2022 г. са публикувани статии и журналистически материали (във фейсбук страницата и в сайта на bird.bg, e-vestnik.bg, netnews.bg, mediapool.bg, lura.bg, capital.bg). В тях ищецът е поименно посочен като изпълнителен директор на „И.“ АД, положил през 2015 г. подпис под споразумение с „Д.-**“ ЕООД, въз основа на което банката е платила сумата от 1 000 000 лева, като впоследствие това плащане се е оказало без погасителен ефект на задължението към търговското дружество.

Безспорно, част от тези публикации, доведени до знанието на А. В. от съветника по медийните въпроси К., са базата, на която той е направил процесното изказване в предаването „Седмицата“ на 09.04.2022 г. То следва по време вече придобилата в медийното пространство популярност на К. като „замесен в банкова измама“, а това от своя страна намалява интензитета на вредите, които ищецът твърди да е претърпял именно от изнесеното от ответника. Не може да се споделят доводите на ищеца, че е бил изненадан от казаното от В.. Същевременно, изказването изхожда от авторитетна публична личност, което му придава допълнителна тежест и значителност в общественото съзнание. Повтарянето на получената от публикувани журналистически материали информация насажда допълнителен негативизъм към личността на кандидат за управител на БНБ. Коментарите на В. относно репутацията на К. поставят ищеца в неблагоприятна светлина: като съучастник в престъпление, за което не само липсва влязла в сила присъда, но и повдигнато обвинение. Позорящото съдържание на изказването е причинило уронване на престижа на ищеца. При определяне на размера на

обезщетението – по справедливост, съгласно чл. 52 от ЗЗД, съдът съобрази и особеното притеснение, което К. е изпитал за здравето на близките си.

При отчитане на гореизложените обстоятелства, релевантни към определяне на справедлив размер на обезщетението, съдът намира, че претендираната сума от 26 000 лева е прекомерна. Информация с подобно съдържание е била предмет на предходни журналистически публикации, а и предвид професионалната биография на ищеца, ответникът не следва да носи пълната отговорност за липсата на трудова заетост на К.. Дължимото, според настоящия съдебен състав, обезщетение е в размер на 5 000 лева.

Въпреки че в исковата молба е посочен размерът на мораторната лихва върху обезщетението, доколкото лихвите се дължат от изискуемостта на вземането до окончателното изплащане, техният размер е предмет на изпълнителното производство. В този смисъл е трайно установената съдебна практика за вреди от непозволено увреждане, каквато е и предявената искова претенция. Във фазата на исковия процес съдът определя единствено началния период, от който същата се дължи, в случая – 09.04.2022 г.

С оглед изхода на спора, право на разноски имат и двете страни.

Ищецът е сторил разноски на обща стойност 4 640 лева, от които му се дължат 892.31 лева.

Ответникът претендира разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 4 500 лева, от които му се дължат 3 634.62 лева.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА, на основание чл. 45 от ЗЗД, А. В. В., ЕГН *****, съдебен адрес гр. София, ул. „***** – адв. Л. Ц. да заплати на Л. А. К., ЕГН *****, съдебен адрес гр. София, бул. „***** – адв. В. Г. сумата от 5 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от изявление на ответника на 09.04.2022 г. в предаването „Седмицата“ по „Дарик Радио“, съдържаща клеветническото твърдение, че с подпис на ищеца са откраднати 1 000 000 лева от вложител на банката, чийто изпълнителен директор бил ищецът, ведно със законната лихва от 09.04.2022 г. до окончателното изплащане, като отхвърля иска за горницата до пълния предявен размер от 26 000 лева.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 1 от ЗЗД, А. В. В., ЕГН *****,

съдебен адрес гр. София, ул. „***** – адв. Л. Ц. да заплати на Л. А. К., ЕГН *****), съдебен адрес гр. София, бул. „***** – адв. В. Г. сумата от 892.31 лева разноски за производството.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 3 от ЗЗД, Л. А. К., ЕГН *****), съдебен адрес гр. София, бул. „***** – адв. В. Г. да заплати на А. В. В., ЕГН *****), съдебен адрес гр. София, ул. „***** – адв. Л. Ц. сумата от 3 634.62 лева разноски за производството.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____